

SISSEJUHATUS

Kõik see, mida olen kirjutanud siiani doktor Dolittle'i elust, pärineb inimestelt, kes teda tundsid ning kes on mulle nendest tagantjärele jutustanud, kuna suur osa sündmustest leidis aset enne minu sündi. Nüüd olen jõudnud aga lõpuks suurmehe elu selle osa juurde, mida olen näinud oma silmaga ning milles olnud osaline.

Doktor andis mulle nende lugude kirjapanekuks loa juba aastaid tagasi, kuid olime mõlemad nii hõivatud maailmas ringireisimise, meie teele kerkinud rohkete seikluste ja kõikvõimalike looduslooliste ülestähendustega märkmikesse, et mul ei tekkinud selle aja jooksul kunagi vaba hetke, et maha istuda ja meie tegemised korralikult kirja panna.

Nüüd ei ole mu mälu enam muidugi nii hea kui vanasti, kuna olen juba üpris vana mees. Ent kui mul tekib mõni kahtlus ning lõön kõhkleva või jään mõne asja üle pikemalt mõtlema, küsin alati nõu papagoi Polüneesialt.

See imetlusväärne lind (ta on nüüdseks juba peaaegu kaks-sada viiskümmend aastat vana) istub tavaliselt minu laual ja ümiseb erinevaid meremeeste laule, sel ajal kui mina raamatu kallal töotan. Kõik, kes on kasvõi korragi Polüneesiaaga kohtunud, teavad muidugi, et tema mälu on kõige parem terves maailmas. Kui kirjeldan mõnda sündmust, mille detailide osas ei ole ma päris kindel, oskab Polüneesia mind alati parandada ja öelda täpselt, kuidas kõik juhtus, kes selles osalesid ja kõike muud olulist. Tegelikult arvan mõnikord, et selle raamatu õigeks autoriks ei ole üldse mina, vaid hoopis Polüneesia.

Heakene küll, hakkame pihta. Kõigepealt pean aga jutustama teile natuke endast ja sellest, kuidas ma üldse kuulsa doktoriga tutvusin.

I OSA

I. PEATÜKK

Kingsepa poeg

Minu nimi on Tommy Stubbins ja minu isa Jacob Stubbins oli Puddleby-on-the-Marshi kingsepp. Olin meie loo alguses üheksa ja poole aasta vanune. Puddleby oli siis veel üpris väike. Linnast voolas läbi jõgi ning sellest viis üle väga vana kivisild, mida kutsuti Kuningasillaks, ning see ühendas jõe ühel kaldal asuvat turuplatsi teisel kaldal asuva kiriku ja surnuaiaga.

Purjelaevad sõitsid mööda jõge üles ja jäid ankrusse selle sama silla lähedale. Käisin sageli jõe ääres vaatamas, kuidas madrused laevadelt kaupa kaile maha laadisid. Madrused laulsid kõisi vedades kummalisi laule ja need jäid mulle kergesti pähe. Istusin kai serval, jalad vee kohal kõlkumas, ja laulsin koos meestega, kujutades ette, et olen samuti madrus.

Iga kord, kui need uljad laevad Puddleby kirikule ahtrid pöörasid ja vaikselt tõusuveest alatasa üleujutatud rannaluhtade vahel mööda jõge mere poole liikuma hakkasid, ihkasin koos nendega minema seilata. Ihkasin minna koos nendega maailma avastama, et otsida oma õnne kaugetel maadel – Aafrikas, Indias, Hiinas ja Peruus! Kui laevad jõekäänu taha kadusid ja jõevoogu enam näha polnud, paistsid nende suured pruunid purjed ikka üle linnamajade katuste ning liikusid aeglaselt edasi

nagu mõned hääletult majade vahel kõndivad hellad hiiglased. Kui laevad järgmisel korral Kuningasilla ääres ankrusse jäid, siis mõtlesin alati, milliseid imelisi asju olid nad küll oma teekonnal näinud. Unistades maadest, mida ma polnud kunagi näinud, istusin just niimoodi seal kaiserval, kuni laevad silmist kadusid.

Mul oli tol ajal Puddlebys kolm suurt sõpra. Üheks neist oli Joe, rannakarbimees, kes elas silla all otse jõekaldal asuvas tillukeses hütis. Joe oli hämmastavate kuldsete kätega vana mees. Ma ei ole näinud siiani ühtegi teist meest, kes oleks käte poolest nii osav olnud. Ta parandas sageli minu mängulaevu, mida ma jõel sõidutasin, lisaks ehitas ta kastidest ja tünnilaudadest tuuleveskeid ning oskas meisterdada vanadest vihmavarjudest maailma ilusamaid tuulelohesid.

Joe võttis mind mõnikord oma paadiga kaasa, kui tõus oli taandumas, ja me aerutasime allavoolu kuni mereni, et koguda müügiks rannakarpe ja püüda merivähke. Nägime seal külmadel ja inimtühjadel rannaluhtadel meist mööda lendamas metshanesid ja koovitajaid ja punajalg-tildreid ja paljusid teisi merelinde, kes elavad avaratel soolastel rannaluhtadel randköömnete ja kõrge heina vahel. Naasime õhtul, kui tõus taas mööda jõge ülesvoolu hiilis, ja nägime videvikus Kuningasillal värelevaid tulesid, mis meenutasid meile meid ootavat teed ja sooja kaminatuld.

Minu teiseks sõbraks oli kassilihamees Matthew Mugg. Ta oli naljakas kõõrdsilmne vanamees ning kuigi ta nägi välja

Istusin kaiserval, jalad vee kohal kõlkumas.

üpriski hirmuäratav, oli temaga väga tore juttu ajada. Ta tundis Puddlebys kõiki inimesi, lisaks kõiki koeri ja kõiki kasse. Tol ajal oli kasside ja koerte tarvis liha müümine täiesti tavapärane amet. Pea iga päev võis näha mööda tänavaid vantsivaid lihamüüjaid, kaelas rippumas puust kandelaud varraste otsa aetud lihatükkidega, ja kuulda nende valjuhääelseid hüüdeid: “Liha! L-I-H-A!” Inimesed ostsid Matthew’ käest liha, et sellega oma lemmikloomi toita, kuna nii ei pidanud nad andma loomadele vaid koeraküpsiseid ega toidujääke.

Mulle meeldis vana Matthew’ seltsis ringi jalutada ja vaadata, kuidas kassid ja koerad tema häält kuulates aiavärvate taha jooksid. Mõnikord lubas ta mul loomadele ise liha anda ja minu arvates oli see ääretult vahva. Ta teadis koertest väga palju ja rääkis mulle läbi linna jalutades kõike erinevatest koeratõugudest. Tal oli ka endal mitu koera. Üks neist, whippeti tõugu väike hurt, oli väga kiire jooksja ja Matthew võitis tänu temale laupäeviti võidujooksudelt mitmeid esikohti. Tema terjer oli aga väga osav rotipüüdja. Kassilihamees tegeles lihamüümisele lisaks ka rottide püüdmisega, käies neid hävitamas möldrite ja talunike juures.

Minu kolmandaks suureks sõbraks oli erak Luke. Temast räägin ma teile pikemalt aga veidi hiljem.

Ma ei käinud koolis, kuna mu isa polnud piisavalt rikas, et mind sinna saata. Mulle meeldisid aga hullupööra kõik loomad. Seetõttu veetsin suure osa oma ajast looduses, kogusin linnu-

mune ja liblikaid, püüdsin jõest kala, käisin linnast väljas põldmarju ja seeni korjamas ning aitasin rannakarbimehel võrke parandada.

Jah, mu elu oli sel ammusel ajal väga meeldiv, kuigi ma ei osanud seda siis veel vääriliselt hinnata. Olin üheksa ja pool aastat vana ja tahtsin nagu kõik teisedki poisid võimalikult ruttu suureks kasvada – teadmata veel, kui hea oli mul elada ilma ühegi hoole ja mureta. Ootasin igatsusega aega, mil mul lubatakse isakodust lahkuda, et astuda ühele neist uljatest laevadest ja purjetada mööda jõge allavoolu läbi uduste rannaluhtade mere poole, et suunduda suurde maailma õnne otsima.